

8. Львівський національний університет імені Івана Франка. *Духовна майстерня: звіт про діяльність Центру духовного розвитку студентів (2023)*. Львів: ЛНУ, 2024. 56 с.
9. Закон України № 1915-IX «Про Службу військового капеланства» від 30 листопада 2021 р. *Голос України*. 2021. № 232. 8 с.
10. Aune K. *University Chaplaincy as Relational Presence: A Sociological Exploration*. London: Taylor & Francis, 2023. 56 p.
11. Church of England. *Chaplains on Campus: A Report on University Chaplaincy in England*. London: Church of England, 2019. 45 p.
12. George Fox University Digital Commons. *Chaplains in Civil Institutions: Expanding the Role of Spiritual Care in Education*. Oregon, USA, 2022. 40 p.
13. Harvard University Chaplains. *Annual Report 2022-2023*. Cambridge (MA): Harvard University, 2023. 18 p.
14. Konferencja Episkopatu Polski. *Instrukcja o duszpasterstwie akademickim w Polsce*. Warszawa: KEP, 2019. 7 p.
15. University of Bolton. *Chaplaincy Policies, Guidance and Procedures*. Bolton, UK, 2021. 22 p.

Гмиря Т.П.

*методист Навчально-наукового центру
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Анотація У статті розглянуто питання формування мотивації здобувачів вищої освіти до дотримання академічної етики як важливої складової забезпечення якості освітнього процесу. Проаналізовано основні внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на етичну поведінку здобувачів освіти, зокрема особистісні цінності, освітнє середовище, систему оцінювання та приклад викладача. Окреслено ефективні освітні підходи до розвитку мотивації, зокрема інтеграцію тематики доброчесності в навчальні дисципліни, використання кейс-методів, рефлексивних завдань, ситуаційного аналізу, а також активне

залучення студентського самоврядування до просування етичної поведінки. Наголошено на важливості створення цілісної культури академічної доброчесності у закладі вищої освіти як умови формування відповідального громадянина та фахівця.

Ключові слова: академічна доброчесність, академічна етика, мотивація здобувачів освіти, освітнє середовище, етична поведінка.

Hmyria T. Student motivation to adhere to academic ethics. The article explores the issue of developing student motivation to adhere to academic ethics as an essential component of ensuring the quality of the educational process. The study analyzes the key internal and external factors influencing students' ethical behavior, including personal values, the educational environment, assessment systems, and the role model provided by instructors. The article outlines effective educational approaches to enhancing motivation, such as the integration of academic integrity topics into curricula, the use of case methods, reflective assignments, and situational analysis, as well as the active involvement of student self-government in promoting ethical conduct. The importance of fostering a comprehensive culture of academic integrity within higher education institutions is emphasized as a prerequisite for shaping responsible citizens and qualified professionals.

Key words: academic integrity, academic ethics, student motivation, educational environment, ethical behavior.

Актуальність дослідження. У сучасних умовах реформування освіти, інтеграції України у європейський освітній простір та посилення вимог до якості підготовки фахівців дедалі більшої ваги набуває питання академічної доброчесності. Недотримання академічної етики – зокрема плагіат, списування, фальсифікація результатів – знижує довіру до освітніх інституцій, знижує мотивацію до навчання та нівелює цінність диплому. Особливої уваги потребує формування в здобувачів освіти внутрішньої готовності дотримуватись етичних норм не під тиском зовнішнього контролю, а на основі особистісної мотивації. Саме мотиваційний аспект академічної доброчесності є ключовим для сталого утвердження етичної культури в закладах вищої освіти [9, с. 52].

Метою статті є аналіз основних чинників, що впливають на мотивацію здобувачів освіти до дотримання академічної етики, а також

визначення ефективних підходів до формування такої мотивації в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу. Поняття академічної етики охоплює систему моральних норм і правил, що регулюють освітню і наукову діяльність. Її дотримання залежить не лише від контролюючих механізмів, а насамперед – від усвідомленої мотивації здобувачів освіти. Фактори, що впливають на мотивацію, поділяються на внутрішні (особистісні цінності, бажання самореалізації, професійна відповідальність) і зовнішні (система оцінювання, наявність санкцій, громадський тиск). Важливу роль відіграє атмосфера довіри, відкритості, взаємоповаги в освітньому закладі. Практика показує, що мотивація здобувачів освіти зростає, якщо вони залучені до обговорення питань доброчесності, бачать приклад відповідальної поведінки з боку викладачів, беруть участь у тематичних тренінгах і проєктах [5, с. 122].

Серед дієвих освітніх підходів варто виокремити:

- інтеграцію тематики академічної доброчесності в навчальні дисципліни;
- використання кейс-методів, рефлексивних завдань, ситуаційного аналізу;
- активне залучення студентського самоврядування до промоції етичної поведінки [7, с. 9].

Особливу увагу слід приділити психологічному підґрунтя: розвиткові здатності до саморефлексії, критичного мислення, відчуття відповідальності за результати власного навчання, що формуються в умовах співпраці, підтримки та заохочення ініціатив з боку викладачів [1, с. 33].

Серед дієвих освітніх підходів до формування мотивації здобувачів освіти дотримуватись академічної етики важливе місце посідає інтеграція тематики академічної доброчесності в навчальні дисципліни [6, с. 144]. Такий підхід передбачає включення питань академічної етики не лише до спеціальних курсів чи окремих тренінгів, а й до змісту фахових предметів, зокрема в контексті аналізу наукових джерел, виконання письмових робіт, проєктної діяльності [11, с. 383]. Наприклад, здобувачі освіти можуть опрацьовувати приклади належного цитування, оцінювати рівень доброчесності у фрагментах текстів або моделювати ситуації з порушенням етичних норм, що дозволяє не лише ознайомитися з поняттями плагіату, фальсифікації чи самоплагіату, а й осмислити їх вплив на академічну репутацію та якість освіти загалом [2, с. 26].

Іншим ефективним напрямом є використання активних методів навчання, зокрема кейс-методу, рефлексивних завдань та ситуаційного аналізу. Кейс-метод дає змогу здобувачам освіти розглядати реальні або змодельовані ситуації, пов'язані з проявами або порушеннями академічної доброчесності, обговорювати можливі варіанти поведінки, аргументувати етичні рішення [10, с. 190]. Завдання рефлексивного характеру, у свою чергу, стимулюють здобувачів освіти до осмислення власних переконань і поведінкових стратегій, сприяють розвитку самосвідомості та етичної відповідальності. Ситуаційний аналіз передбачає розгляд спірних або суперечливих моментів у освітній чи науковій діяльності, що дозволяє розвивати критичне мислення, здатність до аргументації та прийняття обґрунтованих рішень відповідно до принципів доброчесності [8, с. 112].

Важливою складовою виховання етичної культури в закладах вищої освіти є також активне залучення студентського самоврядування до популяризації академічної доброчесності [3, с. 77]. Здобувачі освіти, що беруть участь в органах самоврядування, можуть бути ініціаторами просвітницьких заходів, форумів, інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності однолітків щодо норм академічної етики. Зокрема, ефективною практикою є створення студентських етичних кодексів, участь у розробці політик доброчесності ЗВО, організація тренінгів та квестів [4, с. 220]. Такі ініціативи сприяють формуванню почуття причетності до академічної спільноти та відповідальності за якість освітнього середовища.

Висновки. Формування мотивації до дотримання академічної етики є багатофакторним процесом, який передбачає поєднання освітніх, психологічних та організаційних підходів. Важливо створювати сприятливе середовище, у якому доброчесність виступає не як обов'язок, а як цінність. Для цього необхідно забезпечити сталість політики академічної доброчесності у ЗВО, підтримувати відкритий діалог зі здобувачами, впроваджувати інноваційні форми навчання й активно залучати молодь до формування етичної культури.

Література

1. Антоненко І.В. Питання підвищення академічної доброчесності в закладах вищої освіти. *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище*: зб.

- есе прогр. підвищ. кваліфікації / упоряд. А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 33–35.
2. Батечко Н., Михайліченко М. Феномен академічної доброчесності в контексті синергії наукових підходів. *Освітологія*. 2019. № 8. С. 26–33.
 3. Башкір О. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 2(33). С. 77–90.
 4. Драч І.І., Слободянюк О.М. Порухення академічної доброчесності: причини та ставлення студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70, Т. 1. С. 220–227.
 5. Колесніков А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122–128.
 6. Конівіцька Т.Я., Кусій М.І. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі: питання реалізації. *Освітній дискурс*. 2022. Вип. 49, Т.2. С. 144–148.
 7. Стежко З.В., Шалімова Н.С., Андрощук І.І. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2022. № 3. С. 7–15.
 8. Чумак О.В. Концепт категорії академічної доброчесності у вищій освіті. *Theory and methods of educational management*. 2017. № 2(20). С. 112–127.
 9. Шаров С.В., Шарова Т.М. Дотримання академічної доброчесності під час проведення інтелектуальних змагань в дистанційному форматі. *Молодь і ринок*. 2023. № 9(217). С. 52–57.
 10. Шарова Т.М. Авторське право на академічні курси в цифровій освіті. *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр.* 2025. № 10. С. 190–196.
 11. Шарова Т.М., Землянська А.В. Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць*. 2024. С. 383–390.